

Parttime werken in het notariaat

Gewoon doen!

Parttime werken en het notariaat: het is (nog) geen gelukkig huwelijk. Maar de behoefte om minder te werken groeit, zeker onder de jongere generaties. Vijf notarissen die de stap durfden te zetten, vertellen hoe ze het aanpakken in de praktijk.

TEKST Dorine van Kesteren | BEELD Truus van Gog & Roel Ottow

Het notariaat staat bekend om de lange werkdagen en het structurele overwerk: notaris ben je 24 uur per dag, 7 dagen per week. En inderdaad zijn talloze beroepsgenoten overtuigde aanhangers van dit principe. Maar het tij is aan het keren. Uit het onderzoek 'Werken in het notariaat', dat organisatieadviesbureau Berenschot in samenwerking met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en uitgever Sdu in de zomer van 2017 uitvoerde, bleek dat de helft van de notarissen-ondernemer en 40 procent van de kandidaat-notarissen ontevreden is over de *work-life balance*.

BALANS

De nieuwe generatie notarissen, onder wie veel vrouwen met jonge kinderen, neemt daar geen genoegen mee en opteert dan ook voor een kortere werkweek. En langzaam wordt dit geaccepteerd in de sector. Kantoren realiseren zich dat ze er niets aan hebben als mensen permanent op hun tenen lopen, met burn-outs en een slechte werksfeer tot gevolg. Ook de krappe arbeidsmarkt is een reden om met vacatures voor vier dagen te adverteren – zelfs voor de 'grote jongens' onder de notaris-kantoren.

Voor de notarissen van Vechtstede Notarissen & Mediators in Hardenberg was de economische crisis de aanleiding om een stapje terug te doen. 'Alle leden van het managementteam hebben in 2009 een werkdag ingeleverd, om zo veel mogelijk medewerkers aan de slag te kunnen houden. Maar toen het kantoor na verloop van tijd weer als vanouds draaide, dacht iedereen: dit is zo plezierig, dit gaan we niet meer terugdraaien', vertelt notaris Ronald Brinkman. 'Wij hebben allemaal een jong gezin en een vierdaagse werkweek maakt het mogelijk om een betere balans te creëren

tussen werk en privé', vult zijn collega Froukje Tinselboer aan.

Zij merken regelmatig dat andere notarissen enigszins jaloers naar hen kijken. Brinkman: 'Bijna iedereen zegt: "Wat gaaf, dat zou ik ook wel willen." Maar blijkbaar komen mensen er niet toe als de keuze geheel vrijwillig is. Bij ons kwam het natuurlijk ook door de crisis. Toch zeg ik altijd: als je het wilt, neem de stap. Niet nadenken, gewoon doen.'

EERLIJK DELEN

De Friese notaris Tjerk Dantuma uit Burgum ging vijftien jaar geleden vier dagen werken om voor zijn twee kinderen te zorgen. 'Mijn vrouw was destijds apotheker en we wilden de zorg eerlijk verdelen. Eerst heb ik nog even kantoor aan huis gehad, maar dat vond ik minder praktisch. Dat kwam toch vooral neer op tussen de akten door checken of het nog goed ging met de kinderen. Uiteindelijk hebben we dus gekozen voor allebei structureel een dag minder. En toen de kinderen groter werden, is dat zo gebleven.'

Bij notaris Wim Boelens uit Delft was het zijn gezondheid die hem twintig jaar geleden dwong om minder te gaan werken. Inmiddels is hij gemiddeld drieënhalve dag per week op

Froukje Tinselboer en Ronald Brinkman

*'Ik ervaar meer lucht,
vrijheid en ruimte in
mijn hoofd'*

contactgegevens van alle relevante partijen', somt hij de randvoorwaarden op. Hij heeft wel besloten om zelf alleen nog kortlopende zaken aan te nemen. 'Langdurige, ingewikkelde nalatenschappen laat ik aan mijn kandidaten over. Die zijn daar ook veel beter in dan ik.'

BRANDJE BLUSSEN

En wat als er zich een probleem aandient op de dag dat je er niet bent? Wat als er haast bij is? 'In noodgevallen kunnen ze me bellen', zegt Boelens. Ook Dantuma is telefonisch bereikbaar op zijn vrije dag. En soms komt hij alsnog naar kantoor. 'Makelaars plannen woningoverdrachten vaak op de eerste van de maand. Als die op mijn vrije maandag valt, neem ik die week een andere dag vrij. Daar ben ik ook flexibeler in geworden nu de kinderen wat ouder zijn.' Tinselboer: 'Als iets echt niet kan wachten en ik een brandje moet blussen, dan regel ik opvang voor mijn kinderen zodat ik toch naar kantoor kan komen. Maar in de praktijk komt dit eigenlijk nauwelijks voor.' Brinkman: 'Het is niet zo dat ik mij op mijn vrije dag helemaal niet met kantoor bezighoud. Ik check mijn mail, schoon mijn inbox alvast een beetje op en overleg bijvoorbeeld even telefonisch met een medewerker.' Communicatie is het sleutelwoord, stelt Olde

afspraken, moet ik vaak opgespaarde telefoontjes afhandelen of overleggen met collega's. Dat leidt af. Na een dag thuiswerken daartegen weet ik zeker dat ik een stapel dossiers heb afgehandeld.'

WAARNEMEN

Zonder uitzondering stellen deze notarissen dat het reuze meevalt om het praktisch te organiseren. Les één: zorg dat je samenwerkt met mensen met wie je je verantwoordelijkheden kunt delen. Tinselboer: 'Meerdere mensen op kantoor kunnen mijn taken overnemen op het moment dat ik er niet ben. In principe loopt de praktijk dus gewoon door. Ons voordeel is dat wij met vijf notarissen en meerdere kandidaat-notarissen zijn, die allemaal voor elkaar kunnen waarnemen.' Maar de 'eenmanskantoren' van Dantuma en Boelens lukt het ook. Dantuma: 'Ik beschik over een volledig waarnemingsbevoegde kandidaat en een notarisklerk. Beiden werken fulltime en zijn zeer ervaren. Alle vragen kunnen dus worden beantwoord en alle diensten kunnen doordraaien.' Boelens kan terugvallen op drie kandidaat-notarissen. 'Eén: een ingevoerde, deskundige, trouwe club medewerkers. Twee: een goed computersysteem, zodat ik ook op mijn vrije dag kan inloggen als het moet. Drie: een goede procedurelijst, waarop voor ieder dossier de stand van zaken te vinden is en de namen en

Wim Boelens

kantoor. 'Meer gaat niet, maar eerlijk gezegd vind ik het heerlijk.' Notaris Germaine Olde Heuvelt-Von Bannisseht van Drost Juten Notarissen in Den Haag werkt niet parttime, maar één dag per week thuis, net als haar compagnon. Dit geeft haar de kans om onafgebroken en geconcentreerd te werken aan 'klussen waar ik mijn hoofd bij moet houden'. 'Ik werk voornamelijk in het onroerend goed en moet regelmatig ingewikkelde akten opstellen. Als er op kantoor weleens een uurtje vrijvalt tussen mijn

Germaine Olde Heuvelt-Von Bannisseht

‘Ik wil niet zeggen dat ik werk om te leven, maar ik leef zeker niet om te werken’

Tjerk Dantuma

Heuvelt-Von Banniseht. ‘Als iedereen goed bereikbaar is als hij thuiswerkt, valt er niets tussen wal en schip.’ Bij Drost Juten Notarissen werken ook alle kandidaat-notarissen en notarieel medewerkers één dag vanuit huis. Op de ‘thuiswerkdag’ worden cliënten doorgeschakeld naar de mobiele telefoon van de medewerker in kwestie. ‘Cliënten mogen er geen nadeel van ondervinden. We werken met een VoIP-systeem en op onze mobiel bellen wij via een app. Als ik thuis naar buiten bel, verschijnt er op het scherm van de cliënt gewoon het 070-nummer van kantoor. Dat vind ik wel zo professioneel.’

LOSLATEN

Een andere belangrijke voorwaarde is: helderheid voor de cliënten. Brinkman: ‘Het begint allemaal bij het secretariaat. Het is zo belangrijk dat zij aan de telefoon duidelijk zeggen: meneer Brinkman is er vandaag niet.’ Tinselboer: ‘Cliënten accepteren dat. Zij snappen dat wij onze grenzen aangeven.’ Brinkman: ‘Sterker nog, mensen waarderen het vaak dat wij deze keuze hebben gemaakt.’ Leren loslaten, is ook zoets. ‘Ik vertrouw op de mensen die op kantoor zijn op mijn vrije dag. En als zij er niet uitkomen, vertrouw ik erop dat zij mij weten te vinden’, zegt Tinselboer. Durven delegeren, noemt Boelens dit. ‘Net als een minister kan ik niet alles nakijken.

Maar dat hoeft ook helemaal niet.’

En minder dan vier dagen, zou dat ook kunnen? Unaniem: dan wordt het wel wat ingewikkelder. ‘Krijg je dan nog wel de hele praktijk mee?’ vraagt Dantuma zich af. ‘Eén vrije dag is gemakkelijker te overbruggen dan twee. Dan moet je meer tijd gaan besteden aan overleg en overdracht’, vult Tinselboer aan. Brinkman: ‘En zie dan nog maar eens een moment te vinden waarop alle notarissen op kantoor zijn voor juridisch en managementoverleg.’

RIJKER MENS

De notarissen zijn blij met hun keuze. Tinselboer: ‘Deze constructie zorgt dat ik voldoende energie overhoud voor thuis en voor leuke dingen. Werk en privé lopen bij notarissen-ondernemer vaak door elkaar heen. Dat vind ik niet erg, juist omdat ik die vrije dag heb.’ Korter werken geeft je de kans om je ook op andere gebieden te ontplooiën, stelt Brinkman. ‘Ik heb bijvoorbeeld een proefschrift geschreven. Tegenwoordig ben ik raadsheer-plaatsvervanger bij het Hof Arnhem-Leeuwarden, ik doceer en schrijf juridische artikelen. Vakgerelateerd zeker, maar het is geen werk. Dossiers zijn werk, deze activiteiten maken mij een rijker, veelzijdiger mens.’

Dantuma: ‘Naast het werk heb ik nog een leven, dat ook belangrijk is. Ik wil niet zeggen dat ik werk om te leven, maar ik leef zeker niet om te werken.’ Olde Heuvelt-Von Banniseht: ‘Onze benadering geeft flexibiliteit en ruimte aan medewerkers met jonge kinderen. En ook in praktische zin is het handig: denk aan van die afspraken dat het energiebedrijf tussen 13 en 17 uur langskomt om de meter te vervangen. Bovendien is het een goede secundaire arbeidsvoorwaarde – niet onbelangrijk in de werknemersmarkt die het notariaat vandaag de dag is.’

Daarnaast wordt het volgens Dantuma gemakkelijker om een opvolger te vinden als je een kantoor overdraagt waar vier dagen werken

een optie is. ‘Fulltime werken is in een tijd van tweeverdieners voor lang niet iedereen meer mogelijk.’ Hij adviseert notarissen om hun kantoor tijdig ‘om te vormen’. ‘Zoek de samenwerking met (kandidaat-)notarissen in de buurt. Net zoals huisartsen samenwerken in gezondheidscentra. Hoewel ik me realiseer dat samenwerking vanuit het oogpunt van concurrentie lastig kan zijn. Patiënten switchen niet zo gemakkelijk van huisarts. Voor hen geeft de vertrouwensrelatie de doorslag; bij ons draait het meer om de tarieven.’

GELEUTER

Vooroordelen zijn er natuurlijk ook. Maar die weerleggen ze met alle plezier. ‘Dat je als notaris 24/7 beschikbaar moet zijn, vind ik geleuter. Dat moet alleen als je niet beschikt over een deskundig en goed georganiseerd team. Notarissen die zestig uur per week in touw zijn, hebben het simpelweg niet goed geregeld’, zegt Boelens. De vijfdaagse werkweek als norm is ouderwets, stelt Dantuma. ‘Mijn grootvader en vader waren ook notaris en werkten de hele week, maar zij hadden een vrouw die thuis alles regelde. Ik kan mij niet herinneren dat mijn vader ooit activiteiten met mij ondernam zoals ik nu met mijn kinderen doe. In retrospectief vind ik dat jammer.’ Wijdverbreid in het notariaat is ook de zorg dat medewerkers er thuis de kantjes van aflopen. Nergens voor nodig, aldus Olde Heuvelt-Von Banniseht. ‘Ik vertrouw mijn mensen voor 100 procent. Ze hebben hart voor de zaak en werken vaak meer uren dan nodig. Dan zou het toch uiterst vreemd zijn als ik het niet goed vond dat ze op hun thuiswerkdag een uurtje in de tuin gaan zitten als het prachtig weer is. Zolang al het werk wordt gedaan, van hoge kwaliteit is en de termijnen worden gehaald, ga ik me niet gedragen als een politieagent.’ Ook de angst dat je minder goed wordt in je vak als je minder werkt, is ongegrond, besluit Brinkman. ‘Niets is minder waar. Ik ervaar meer lucht, vrijheid en ruimte in mijn hoofd en dat maakt mij juist een betere notaris.’ ■